

Vi kräver en tredje väg för narkotikapolitiken i Sverige

Vi behöver förtydliga syftet med detta upprop med anledning av William Petzälls död och den debatt som har varit fallet sedan dess.

När William Petzäll dog vaknade många människor till insikt om att narkotikapolitiken och samhällets attityder har offer – och att han är ett av många offer. Detta är det enda goda som kommit av en sådan tragisk och onödig händelse. Men låt oss inte fastna i ett tänk där man bara förmår ta itu med valda delar – att vakna är att se att det finns en systematisk och strukturell problematik som har konsekvenser, och det är den vi borde ägna vår energi att protestera emot. Det finns många människor som delar Williams öde, och varenda en av dem är någons barn, förälder, syster och broder.

Detta är ett upprop för alla vi som ser att det är hela narkotikapolitiken och samhällets attityder som måste förändras och att vi inte accepterar hur människor behandlas idag för att de använder narkotika.

Det är inte narkomanvården i sig som är huvudproblemet, inte heller brister inom substitutionsprogrammen, eller bristen på sprutbyten eller det faktum att det inte går att få tag på rena verktyg lagligt. De är symptom på en narkotikapolitisk målsättning som har väldigt lite med verkligheten att göra. Ideologi och attityder står mot vetenskap, beprövad erfarenhet och etik.

Att regeringen nu gett Socialstyrelsen uppdraget att snabbtreda föreskrifterna för substitutionsbehandling är med andra ord långt ifrån tillräckligt.

Att SBF som brukarorganisation inte på något sätt tillfrågats i arbetet med hur föreskrifterna ska/bör se ut är också symptomatiskt och är en logisk konsekvens av en politik som bidrar till stigmatisering, utanförskap och diskriminering. Samtidigt måste det förstås att utan ett brukarperspektiv – i alla relevanta delar som berör människor som det handlar om – blir både analyser och lösningar misslyckade, ofullständiga och oetiska.

Nya föreskrifter för substitutionsbehandling kommer inte att fungera om de är baserade på och uppmuntrar samma gamla attityder och föreställningar, ett synsätt som i grund är diskriminerande: för det är det när man behandlar människor kollektivt och inte utifrån individerna. Läkemedel som är narkotikaklassade måste hanteras naturligtvis, men är det ens självklart att det ska finnas speciella föreskrifter som är fokuserade på att reglera beteendet av och "fostra" en grupp människor?

Sedan bör man också förstå att läkare tolkar föreskrifter - och ibland är det deras egna attityder mot oss som skapar problemen tillsammans med den orealistiska målsättningen att det är drogfrihet som är målet, inte ett bra liv. Vi möter mer problem med negativa attityder bland professionen inom vården mer än problem med själva föreskrifterna som kan tolkas på helt olika sätt av läkare och kliniker. Därför ser det också så olika ut i landet.

Så länge narkotikapolitiken är fokuserat på målet att uppnå drogfrihet istället för att rädda liv, kommer ingenting att förändras i grund. Tar vi inte det på allvar kommer vi fortfarande, år efter år, diskutera del för del – symptom för symptom – död för död – återkomma till samma slags debatt och utredningar.

Varför det? Behöver vi verkligen fler utredningar för att konstatera det?

Vi kräver en ny inriktning, en tredje väg, när vi nu nått fram till det självklara påståendet: det här fungerar inte.

- En tredje väg är fri från ideologi och målsättningar som människor inte kan leva upp till.
- En tredje väg utgår från verkligheten och människorna det handlar om.
- En tredje väg innebär en narkotikapolitik som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet (vår verklighetsbaserade erfarenhet).
- En tredje väg använder sig av harm reduction (skadereducering) som metod att möta och hjälpa människor där dem befinner sig och inte där man önskar att dem befann sig.
- En tredje väg är att inte diskriminera och straffa människor för att de inte vill eller kan sluta använda narkotika.
- En tredje väg är att utgå från att alla människor ses som individer, inte ett kollektiv, med samma rättigheter och skyldigheter som alla andra.
- En tredje väg skiljer på prevention, kamp mot brottslighet och hälso- och sjukvård.

Vi kan inte fortsätta offra människor för ett mål som är satt högre än människors rätt till sina liv och hälsa.

Svenska Brukarföreningen tillsammans med Annika Petzäll

23 oktober 2012

